

Aanvullend onderzoek

Haansberg-Oost,
Etten-Leur

In het kader van een flora- en
fauna-activiteit Omgevingswet

Tekst, foto's en samenstelling	Dorus Smits
Collegiale toetsing	Ed Michels
Naam initiatiefnemer	Joost Verschuren
In opdracht van	Gemeente Etten-Leur
Naam opdrachtgever	Gemeente Etten-Leur
Rapportnummer	2025_130103_08_AO_01
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	12-09-2025
Aantal pagina's	20
Wijze van citeren	Dorus Smits, Aanvullend onderzoek project Haansberg-Oost, Etten-Leur, in het kader van een flora- en fauna-activiteit Omgevingswet. Rapport 2025_130103_08_AO_01, Ecodat Landschap & Ecologie, Etten-Leur

Ecodat Landschap & Ecologie

Dorpenbaan 15
 5021 DE, Rijen
 06-81698968

info@ecodat.nl
 www.ecodat.nl

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1.	Aanleiding	5
1.2.	Samenvatting Quickscanrapportage	5
1.3.	Doelstelling.....	6
2.	Projectgebied & Omgeving.....	7
2.1.	Bebouwing	7
2.2.	Groene elementen	7
2.3.	Ecologische potenties.....	7
3.	Wettelijk kader	8
3.1.	Vrijstelling binnen provincie Noord-Brabant	8
3.2.	Voorzorgsmaatregelen	8
3.3.	Vergunningsplicht	8
3.4.	Gebiedsbescherming	9
3.5.	Algemene zorgplicht ter bescherming van de natuur	9
3.6.	Houtopstanden	9
4.	Kaders en uitgangspunten	10
4.1.	Het studiegebied	10
4.2.	Onderzoeksmethodiek.....	10
4.3.	Geïnterviewde soorten	11
4.3a	Vleermuizen.....	11
4.3b	Marterachtigen.....	11
4.3c	Vogels met jaarrond beschermde nesten.....	12
4.3d	Overige Zoogdieren	12
4.3e	Amfibieën	13
4.4.	Volledigheid van het onderzoek.....	13
5.	Resultaten.....	14
5.1.	Vleermuizen	14
5.1a	Vaste rust- en/of verblijfplaatsen	14
5.1b	Foerageergebied.....	14
5.1c	Vliegroutes	14
5.2.	Marterachtigen	14
5.3.	Eekhoorn	14
5.4.	Vogels.....	14

5.5.	Amfibieën (landhabitat).....	14
5.6.	Overige dieren.....	14
6.	Ingreep.....	15
7.	Toetsing Omgevingswet: effecten	16
7.1.	Vleermuizen	16
7.2.	Marterachtigen	16
7.3.	Overige dieren (eekhoorn, broedvogels en amfibieën).....	16
8.	Conclusie	17
8.1.	Algemeen	17
8.2.	Resultaten	17
8.3.	Effecten	17
8.4.	Toetsing.....	17
8.5.	Advies.....	17
9.	Gegevensbronnen	18
	Bijlage 1 - Cameravallen	19
	Bijlage 2 – Toekomstige situatie	20

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Gemeente Etten-Leur (hierna initiatiefnemer) is voornemens om projectgebied Haansberg Oost te herinrichten. Hiertoe wordt er, onder andere, het terrein bouwrijp gemaakt, worden grondwerkzaamheden verricht, straten (fietspaden en trottoirs) aangelegd en huizen gebouwd.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht om, voordat een ingreep plaatsvindt, onderzoek te doen naar het eventueel voorkomen van beschermde flora en fauna. In november 2024 heeft Ecodat BV een QuickScan rapportage opgeleverd met diens bevindingen (*Michels, E.W.A., QuickScan projectgebied Haansberg Oost, Etten-Leur, in het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport 2024_130103_05_QS_02, Ecodat Landschap & Ecologie, Etten-Leur*). Onderhavige rapportage is een voortzetting van dit onderzoek en moet dan ook als zodanig gelezen worden.

1.2. Samenvatting Quickscanrapportage

Er is nader onderzoek noodzakelijk naar het voorkomen van en het gebruik van het plangebied door de volgende soorten:

- Marterachtigen
  - Bunzing
  - Steenmarter
  - Wezel
- Eekhoorn
- Vogels
  - Buizerd
  - Ransuil
  - Roek
  - Sperwer
  - Steenuil
- Amfibieën (landhabitat)
  - Alpenwatersalamander
  - Kamsalamander
- Boombewonende vleermuizen
  - Onderzoek naar de aan-/afwezigheid van:
    - Kraamverblijven
    - Zomerverblijven
    - Paarverblijven
  - Soorten:
    - Baardvleermuis
    - Bosvleermuis
    - Franjestaart
    - Gewone dwergvleermuis
    - Gewone grootoorvleermuis
    - Kleine dwergvleermuis
    - Rosse vleermuis
    - Ruige dwergvleermuis

1.3. Doelstelling

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Komen er marterachtigen voor in het plangebied?
- Welke soorten vleermuizen komen voor in het plangebied?
- Komen er beschermde amfibieën voor in het plangebied?
- Komen er beschermde broedvogels (nesten) voor in het plangebied?
- Zijn er sporen of nesten van de eekhoorn in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor deze beschermde soorten?
- Leidt de ingreep (mogelijk) tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet?
- Welke vervolgstappen zijn nodig om overtreding van de Omgevingswet (OW)(zoveel mogelijk) te voorkomen?

Bij aanwezigheid van beschermde soorten wordt ingeschat wat mogelijk nadelige effecten zijn bij uitvoering van de plannen en hoe deze voorkomen of verkleind kunnen worden. Bij de beoordeling worden ook eventuele wettelijke verplichtingen meegenomen. Kan er volstaan worden met het vermijden/beperken van negatieve effecten, of is een vergunning voor een flora- en fauna-activiteit in het kader van de OW nodig? De aanpak van het beperken van negatieve effecten en/of de mitigatieopgave wordt ook in onderhavig rapport besproken.

3. Wettelijk kader

Per 1 januari 2024 is de Wet natuurbescherming opgegaan in de Omgevingswet (hierna: OW) en de bijbehorende uitvoeringsregelgeving. De OW bundelt een groot aantal wetten op het gebied van bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening, natuur en landschap. De bescherming van vogels en hun leefgebieden blijft inhoudelijk grotendeels hetzelfde.

De wet bevat regels voor beschermde soorten en natuurgebieden. Wat soorten en hun leefgebieden betreft, zijn deze regels grotendeels gebaseerd op de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale soorten. Activiteiten waarbij schade gedaan wordt aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak dat, waar mogelijk, activiteiten zonder schade aan beschermde dieren en planten uitgevoerd worden.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende diersoorten. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving (dus niet alleen de beschermde).

Via de OW is de bescherming van diverse planten en dieren in Nederland vastgelegd. Naast de algemeen geldende zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren (artikel 11.27 van de OW), geldt voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. Deze aanvullend beschermde soorten zijn onderverdeeld in drie groepen, namelijk:

- Vogels (artikel 11.37 alle soorten uit de Europese Vogelrichtlijn);
- Overige strikt beschermde soorten, waaronder soorten uit de Europese Habitatrichtlijn (artikel 11.46, dit betreffen o.a. vleermuizen);
- Nationaal beschermde soorten, waaronder soorten uit de Rode Lijst (artikel 11.54).

Het is volgens de OW niet toegestaan om (het leefgebied van) beschermde soorten aan te tasten. Dit is vastgelegd middels verbodsbepalingen: activiteiten die schadelijk zijn voor beschermde dier- en plantensoorten zijn verboden.

3.1. Vrijstelling binnen provincie Noord-Brabant

Provincies hebben de bevoegdheid om met een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten in het kader van bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling. In het geval van de provincie Noord-Brabant worden de volgende nationaal beschermde soorten vrijgesteld: aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, Bruine kikker, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, Gewone bosspitsmuis, Gewone pad, haas, huisspitsmuis, Kleine watersalamander, konijn, meerkikker, Ondergrondse woelmuis, ree, Rosse woelmuis, Tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, Wild zwijn, woelrat. Deze soorten worden daarom in voorliggende rapportage buiten beschouwing gelaten.

3.2. Voorzorgsmaatregelen

Een overtreding van de verbodsbepalingen uit de OW is veelal te voorkomen door (voorafgaand aan de werkzaamheden) voorzorgsmaatregelen te treffen. Deze voorzorgsmaatregelen zijn gericht op het behoud van de functionaliteit van de groeiplaats van flora en de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van fauna. Daarnaast voorkomen de voorzorgsmaatregelen de negatieve gevolgen van een activiteit op individuen (o.a. doding en verwonding).

3.3. Vergunningsplicht

Een vergunningsplicht (artikel 11.37, 11.46 en 11.54 uit de OW) is van toepassing als een overtreding van de verbodsbepalingen uit de OW niet kan worden voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen. Het is mogelijk om met een goed onderbouwd projectplan een vergunning flora- en fauna-activiteiten aan te vragen bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst de aanvraag vervolgens aan drie criteria:

- Dient het planvoornemen één van de in de wet genoemde belangen (bijvoorbeeld in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats)?
- Is er een andere 'bevredigende' oplossing mogelijk?
- Doet de vergunning afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort?

3.4. Gebiedsbescherming

Via de OW is tevens de bescherming van gebieden vastgelegd. De gebiedsbescherming houdt samengevat in dat een ingreep, in of nabij Natura 2000-gebieden, geen dusdanig negatieve effecten op de kwalificerende habitats en/of soorten mag hebben, dat deze zich op de lange termijn niet kunnen handhaven. Voor projecten die een (significant) negatief effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen van het betreffende Natura 2000-gebied is een vergunningsaanvraag noodzakelijk. Naast de bescherming van Natura 2000-gebieden via de OW kunnen gebieden via de ruimtelijke kaders beschermd worden middels het NatuurNetwerk Nederland.

3.5. Algemene zorgplicht ter bescherming van de natuur

Iedereen moet zich volgens artikel 11.27 van de OW voldoende zorgvuldig gedragen om beschadiging van Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden of in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving te vermijden of, als dat niet mogelijk is, zo veel mogelijk te beperken.

3.6. Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform artikel 11.16 Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal), heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. In de definitie van houtopstand in de OW staat geen minimale omvang. Dus ook onder de 10 are of maximaal 20 bomen in rijbeplanting is sprake van houtopstand onder de OW.

De OW spreekt van 'bebouwingscontour houtkap', welke de gemeenteraad vaststelt in het omgevingsplan. Met het aanwijzen van de bebouwingscontour houtkap bepaalt de gemeente in feite wanneer de regels in het Bal over het vellen van houtopstanden gelden. Die gelden namelijk alleen buiten de bebouwingscontour houtkap. Wel blijft het onder de OW zo, dat voor zo'n kleine omvang de rijksregels over het vellen en herbeplanten niet gelden.

Om bossen te beschermen en vanwege internationale regels geeft het Rijk regels voor het vellen van houtopstanden, herbeplanten, het verhandelen en bezit van hout(producten). De rijksregels gelden als sprake is van het (deels) vellen van houtopstanden. Bij het vellen hoort een herbeplantingsplicht. Er zijn uitzonderingen.

In geval van houtkap binnen de bebouwde kom, zal derhalve bij de betreffende gemeente moeten worden nagegaan of deze bomen onder de bebouwingscontour houtkap horen. Buiten de bebouwde kom, zal er nagegaan moeten worden of er sprake is van een uitzondering. Indien dat niet het geval is, zal er bij de provincie navraag gedaan moeten worden wat de restricties zijn.

4. Kaders en uitgangspunten

4.1. Het studiegebied

Het studiegebied bevindt zich aan de oostzijde van de Haansberg in Etten-Leur en omvat een afwisselend landschap met agrarische gronden, erfbeplanting, houtwallen, sloten en enkele opstallen. Binnen de geplande ingreep zal het gebied worden heringericht tot een woonwijk met woningen, siertuinen, openbaar groen en infrastructuur zoals wegen en paden. Deze ontwikkeling vereist het bouwrijp maken van het terrein, waarbij bestaande landschapselementen zoals bomen, houtwallen en sloten deels zullen verdwijnen.

4.2. Onderzoeksmethodiek

Onderstaande tabel geeft een compleet overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken:

Tabel 1. Datum en tijdstip van en weersomstandigheden tijdens de inventarisaties.

datum	type	gebieden	Uur	van	tot	temp	wind	Neer.	pers	Resultaat
15-8-2024	marters	Haansberg-Oost Etten Leur	1	12:00	13:00	19 °C	2 bft	geen	1	plaatsen camera's
5-9-2024	marters	Haansberg-Oost Etten Leur	1	08:00	09:00	21 °C	1 bft	geen	1	verversen voer
26-9-2024	marters	Haansberg-Oost Etten Leur	1	08:00	09:00	15 °C	2 bft	geen	1	verversen voer
11-10-2024	marters	Haansberg-Oost Etten Leur	1	12:00	13:00	9 °C	1 bft	geen	1	ophalen camera's
3-3-2025	salamander	Haansberg-Oost Etten Leur	1	12:00	13:00	11 °C	1 bft	geen	1	niets aangetroffen
24-3-2025	salamander	Haansberg-Oost Etten Leur	1	08:00	09:00	14 °C	2 bft	geen	1	niets aangetroffen
24-4-2025	salamander	Haansberg-Oost Etten Leur	1	08:00	09:00	12 °C	3 bft	geen	1	niets aangetroffen
12-5-2025	salamander	Haansberg-Oost Etten Leur	1	08:00	09:00	14 °C	1 bft	geen	1	niets aangetroffen
3-3-2025	roofvogel	Haansberg-Oost Etten Leur	1	12:00	13:00	11 °C	1 bft	geen	1	Geen nesten aangetroffen
24-3-2025	roofvogel	Haansberg-Oost Etten Leur	1	08:00	09:00	12 °C	3 bft	geen	1	Geen nesten aangetroffen
24-4-2025	roofvogel	Haansberg-Oost Etten Leur	1	08:00	09:00	12 °C	3 bft	geen	1	Geen nesten aangetroffen
12-5-2025	roofvogel	Haansberg-Oost Etten Leur	1	08:00	09:00	14 °C	1 bft	geen	1	Geen nesten aangetroffen
16-4-2025	uilen	Haansberg-Oost Etten Leur	1	22:00	23:00	11 °C	2 bft	geen	1	ik heb hier geen uilen aangetroffen
28-4-2025	uilen	Haansberg-Oost Etten Leur	1	08:00	09:00	18 °C	2 bft	geen	1	ik heb hier geen uilen aangetroffen
12-5-2025	uilen	Haansberg-Oost Etten Leur	1	08:00	09:00	14 °C	1 bft	geen	1	ik heb hier geen uilen aangetroffen
27-5-2025	uilen	Haansberg-Oost Etten Leur	1	22:00	23:00	14 °C	2 bft	geen	1	ik heb hier geen uilen aangetroffen

14-2-2025	eekhoorn	Haansberg-Oost Etten Leur	1	09:00	10:00	13 °C	2 bft	geen	1	Geen nesten of sporen aangetroffen
3-3-2025	eekhoorn	Haansberg-Oost Etten Leur	1	12:00	13:00	11 °C	1 bft	geen	1	Geen nesten of sporen aangetroffen
24-3-2025	eekhoorn	Haansberg-Oost Etten Leur	1	08:00	09:00	12 °C	3 bft	geen	1	Geen nesten of sporen aangetroffen
5-9-2024	vleermuizen	Haansberg-Oost Etten Leur	2	20:15	22:30	14 °C	1 bft	geen	2	geen verblijven aangetroffen
26-9-2025	vleermuizen	Haansberg-Oost Etten Leur	2	19:30	21:30	15 °C	1 bft	geen	2	geen verblijven aangetroffen
29-5-2025	vleermuizen	Haansberg-Oost Etten Leur	3	21:47	00:47	18 °C	2 bft	geen	4	geen verblijven aangetroffen
5-7-2025	vleermuizen	Haansberg-Oost Etten Leur	3	22:02	01:02	18 °C	2 bft	geen	4	geen verblijven aangetroffen
11-7-2025	vleermuizen	Haansberg-Oost Etten Leur	3	02:32	05:32	17 °C	1 bft	geen	4	geen verblijven aangetroffen

4.3. Geïventariseerde soorten

4.3A VLEERMUIZEN

De inventarisaties zijn zoveel mogelijk uitgevoerd volgens geldende protocollen en richtlijnen. Voor de onderzoeksmethode van vleermuizen is het vleermuisprotocol aangehouden (versie 2021). Dit is een door het Netwerk Groene Bureaus (NGB), de Zoogdiervereniging en het bevoegd gezag goedgekeurde methodiek voor vleermuisonderzoek.

Er is onderzoek gedaan naar boombewonende vleermuissoorten. Niet meegenomen zijn de gebouwbewonende, omdat deze geen verblijven hebben in dit gebied. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van batdetectors (Batscanner stereo en Batlogger M2). Een batdetector zet de voor mensen onhoorbare ultrasone geluiden van vleermuizen om in hoorbare geluiden. Aan de hand van de frequentie, het ritme en de toonkwaliteit van de geluiden in combinatie met vliegbeeld, silhouet en biotoop is het mogelijk om de vleermuissoorten te onderscheiden. Indien nodig worden opnames gemaakt om het geluid van moeilijk te determineren soorten achteraf te analyseren met behulp van het programma Bat Explorer.

Het vleermuisonderzoek geeft inzicht in de functie van de bebouwing (verblijfplaatsen) en de groenzones in het (vlieg- en/of foerageer) gebied. Vleermuizen kunnen op meerdere manieren gebruik maken van de bomen in verschillende perioden van het jaar. Er zijn daarom meerdere bezoeken uitgevoerd in de actieve periode van vleermuizen tussen april en september.

De volgende bezoeken zijn uitgevoerd:

- 4 bezoeken (waarvan twee voor zonsopkomst en twee na zonsondergang) in de periode 15 mei en 15 juli om kraam- en zomerverblijfplaatsen en vlieg- en foerageergebieden te onderzoeken met een tussenliggende periode van minimaal 20 dagen.
- 2 bezoeken in de periode van 15 augustus en 1 oktober om paar- en zomerverblijfplaatsen en vlieg- en foerageergebieden te onderzoeken.

4.3B MARTERACHTIGEN

Als eerste zijn de potenties van het onderzoeksgebied en de omgeving ervan in kaart gebracht. Hierin komt duidelijk naar voren dat er meer dan voldoende foerageergebied is voor kleine marterachtigen en de boom- & steenmarter.

Gelet op het feit dat er in de directe omgeving hoge braamstruiken, opslag van kleine bomen en een stuk bos aanwezig zijn, zijn verblijfplaatsen van zowel kleine marterachtigen als de boom- en steenmarter niet uitgesloten. Een eerste veldonderzoek naar de aanwezigheid van

marterachtigen binnen het plangebied is uitgevoerd door potentieel geschikte delen af te speuren naar verblijfplaatsen en sporen (zoals wissels, uitwerpselen en prooiresten). Om de trefkans voor de zeer moeilijk waar te nemen marterachtigen (met name de bunzing is lastig voor de cameraval te krijgen) te vergroten is gebruik gemaakt van Struikrovers; een vaste opstelling waarin aangepaste wildcamera's geplaatst zijn. Bij het onderzoek werd daarnaast gebruik gemaakt van lokstof om de kans op waarnemingen te vergroten. In het plangebied liggen agrarische gronden, houtwallen, sloten, losse bomen. Daarom is het volgens de Handreiking kleine marterachtigen nodig om 15 cameravallen en 11 Struikrovers te plaatsen. De struikrovers, voorzien van lokvoer, zijn door het gehele gebied geplaatst. De cameravallen, voorzien van lokvoer bevestigd aan een Jiggler, zijn geplaatst nabij vermoedelijke looproutes en schuilmogelijkheden. Door alle camera's tegelijkertijd te laten functioneren, is er een grote dekking ontstaan en hiermee is de trefkans zo groot mogelijk. De cameravallen (waaronder de struikrovers) zijn in de voorgeschreven periode geplaatst voor een termijn van zes weken. Dit aantal camera's is ook voldoende om boom- en steenmarter en kleine marterachtigen aan te tonen, dan wel uit te sluiten. Het uitgebreid zoeken naar sporen van marterachtigen, vond plaats tijdens 4 veldbezoeken in de periode tussen de plaatsing en het ophalen van de cameravallen. Hierdoor is er tussendoor ook een controlemoment om vast te stellen of de camera's niet verstoord zijn door voorbijgangers. Zo kon voorkomen worden dat pas aan het eind van de onderzoeksperiode verstoring van een of meerdere camera's opgemerkt werd. Om te zorgen dat de vallen tussendoor niet verstoord raakten, werden deze tijdens dat bezoek niet gehanteerd. Menselijke geursporen rondom de vallen werden voorkomen door voorafgaand aan het bezoek de zolen van de schoenen in te smeren met anijsolie.

4.3C VOGELS MET JAARROND BESCHERMDE NESTEN

Voor vogelsoorten waarvan het nest een jaarrond beschermde status heeft, is actief gezocht naar aanwezige nesten en nest-indicerend gedrag binnen de zone waar verstoring door de geplande werkzaamheden mogelijk is.

Veldonderzoek per locatie

In de wintermaanden, wanneer het bladerdek afwezig is, zijn twee inventarisatierondes uitgevoerd gericht op het opsporen van zichtbare nesten van roofvogels en roeken. Deze inventarisaties vonden plaats op momenten met voldoende zicht op de boomstructuren en nestlocaties.

In de periode tussen half maart en half mei zijn twee aanvullende inventarisatierondes uitgevoerd om nest-indicerend gedrag vast te stellen of uit te sluiten. Hierbij wordt gelet op territoriaal gedrag, balts, nestbouw en voedergedrag. Tussen beide bezoeken zat een minimale tussenperiode van tien dagen, waarbij één van de bezoeken plaatsvindt in de tweede of derde week van april, volgens de richtlijnen voor broedvogelinventarisatie.

4.3D OVERIGE ZOOGDIEREN

Voor de eekhoorn is actief gezocht naar nesten en sporen die duiden op de aanwezigheid van deze soort, binnen de zone waar verstoring door de geplande werkzaamheden mogelijk is.

Veldonderzoek per locatie

In de wintermaanden, wanneer het bladerdek afwezig is, is het plangebied driemaal onderzocht op de aanwezigheid van eekhoornnesten. Daarnaast is het gebied systematisch afgezocht op sporen zoals vratsporen, uitwerpselen en looproutes die wijzen op de aanwezigheid van eekhoorns. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de eisen zoals vastgelegd in de

Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017) van het Netwerk Groene Bureaus, en het Kennisdocument eekhoorn (versie 1.0, juli 2017) van BIJ12.

4.3E STRIKT BESCHERMDE AMFIBIEËN

In de maanden juni en oktober zijn twee veldbezoeken uitgevoerd binnen het onderzoeksgebied om vast te stellen of er overwinterende amfibieën aanwezig waren in hun zomerbiotopen. Tijdens deze bezoeken zijn houtwallen, liggende (dode) bomen, stenen en andere potentiële schuilplaatsen onderzocht. Ook is de aanwezige poel onderzocht op de aanwezigheid van amfibieën. Daarnaast zijn in de maanden mei en juni gerichte inventarisaties uitgevoerd op de houtwallen om de aanwezigheid van volwassen exemplaren vast te stellen. Tijdens deze bezoeken is ook de omliggende zomerbiotoop onderzocht op sporen en waarnemingen van amfibieën. In augustus is dit onderzoek herhaald om de seizoensgebonden aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Tussen de veldbezoeken werd steeds een minimale tussenperiode van twee weken aangehouden, volgens de richtlijnen voor soortgericht ecologisch onderzoek.

4.4. Volledigheid van het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de voor de verschillende soortgroepen beschikbare monitoringrichtlijnen. De inventarisatie blijft echter een steekproef. Het is mogelijk dat soorten en functies niet zijn waargenomen tijdens de veldbezoeken, terwijl ze op een ander tijdstip wel zichtbaar of aanwezig waren. De steekproef is volgens de geldende richtlijnen acceptabel; het bevoegd gezag vraagt van de initiatiefnemer dat hij alles doet wat redelijkerwijs van hem verwacht mag worden. Met de gekozen onderzoeksmethodiek en de geleverde inspanning is hieraan ruimschoots voldaan.

5. Resultaten

5.1. Vleermuizen

5.1A VASTE RUST- EN/OF VERBLIJFPLAATSEN

Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

5.1B FOERAGEERGEBIED

Binnen het plangebied is er geen foerageerroute waargenomen.

5.1C Vliegroutes

Er is geen duidelijke vliegroute geconstateerd binnen het plangebied.

5.2. Marterachtigen

Tijdens de monitoring is eenmalig een juveniele boommarter waargenomen. Het dier bevond zich in een verkenningsfase, op zoek naar een eigen territorium. De waarneming vond plaats bij camera 5 (zie bijlage 1). Gelet op het feit dat het slechts een eenmalige opname is, gecombineerd met het feit dat het gebied, vanwege de ligging naast een woonwijk en een open karakter heeft, er dagelijks mensen zijn die hun honden uitlaten, is het zeer onwaarschijnlijk dat de boommarter er zijn territorium gevonden heeft. Het lijkt eerder een passerend dier.

5.3. Eekhoorn

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied geen eekhoorns of sporen daarvan aangetroffen. Er zijn geen aanwijzingen dat deze soort het gebied gebruikt als leefgebied of voortplantingslocatie.

5.4. Vogels

Binnen het plangebied is specifiek gekeken naar het mogelijk voorkomen van de volgende broedvogelsoorten: buizerd (*Buteo buteo*), ransuil (*Asio otus*), roek (*Corvus frugilegus*), sperwer (*Accipiter nisus*) en steenuil (*Athene noctua*). Tijdens het veldbezoek zijn geen broedvogelnesten of territoriumindicaties van deze soorten aangetroffen. Er zijn geen aanwijzingen dat deze soorten het gebied gebruiken als broedlocatie.

5.5. Strikt beschermde amfibieën (landhabitat)

Onderzoek naar het voorkomen van amfibieën in landhabitat, specifiek de alpenwatersalamander (*Ichthyosaura alpestris*) en de kamsalamander (*Triturus cristatus*), heeft geen individuen of sporen van deze soorten binnen het plangebied opgeleverd.

5.6. Overige dieren

Tijdens het veldbezoek zijn er geen amfibieën, broedvogelnesten of overige zoogdieren (eekhoorns) aangetroffen binnen het plangebied. Er zijn daarom geen aanwijzingen dat deze soortgroepen gebruikmaken van het gebied als leefgebied of voortplantingslocatie.

6. Ingreep

Initiatiefnemer is voornemens om het gebied aan de oostzijde van de Haansberg in Etten-Leur te herontwikkelen tot een woonwijk. Het studiegebied omvat een afwisselend landschap met agrarische gronden, erfbeplanting, houtwallen, sloten en enkele opstallen. Binnen de geplande ingreep zal het terrein worden heringericht met ruimte voor woningen, siertuinen, openbaar groen en infrastructuur, zoals wegen en paden. Voor de realisatie hiervan is het noodzakelijk het gebied bouwrijp te maken, waarbij bestaande landschapselementen zoals bomen, houtwallen en sloten (deels) zullen verdwijnen.

7. Toetsing Omgevingswet: effecten

7.1. Vleermuizen

Tijdens het veldonderzoek zijn er geen vleermuisverblijven aangetroffen binnen het studiegebied. Er zijn geen aanwijzingen dat het gebied een functie vervult als essentieel foerageergebied, door de kleine hoeveelheid aan foeragerende vleermuizen, of onderdeel uitmaakt van een vaste vliegroute. De voorgenomen ingreep zal naar verwachting dan ook geen negatieve effecten hebben op vleermuizen of hun leefomgeving.

7.2. Marterachtigen

Onderzoek in het plangebied heeft voldoende bewijs geleverd dat het gebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de boommarter. Tijdens de monitoring is eenmalig een juveniel individu waargenomen, vermoedelijk op zoek naar een eigen territorium. Omdat er geen vaste rust- of verblijfplaatsen zijn vastgesteld, duidt deze waarneming op incidenteel gebruik van het gebied als doortrek- of foerageergebied.

7.3. Overige dieren (eekhoorn, broedvogels en amfibieën)

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied geen individuen of verblijfsplaatsen van strikt beschermde amfibieën, broedvogelnesten of eekhoorns aangetroffen. Er zijn daarom geen aanwijzingen dat deze soortgroepen het gebied gebruiken als leefgebied of voortplantingslocatie. De voorgenomen ingreep zal naar verwachting dan ook geen negatieve effecten hebben op deze soorten en hun leefgebied.

8. Conclusie

8.1. Algemeen

Het onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met het Vleermuisprotocol 2021 en de richtlijnen uit de relevante Kennisdocumenten voor marterachtigen, vleermuizen, broedvogels en overige soortgroepen, zoals opgenomen in het Soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (versie juli 2017). Hiermee kan worden gesteld dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd en dat de zorgplicht volgens de OW voldoende in acht is genomen.

8.2. Resultaten

- Er zijn geen vleermuisverblijven, broedvogelnesten, amfibieën of overige zoogdieren zoals eekhoorns aangetroffen.
- Eénmalig is een juveniele boomarter waargenomen, op zoek naar een eigen territorium. Er zijn geen vaste rust- of verblijfplaatsen van strikt beschermde marterachtigen vastgesteld binnen het plangebied.

8.3. Effecten

- De herinrichting van het gebied zal leiden tot het deels verdwijnen van landschapselementen, zoals houtwallen, bomen en sloten, wat mogelijk invloed heeft op het gebruik van het gebied door marterachtigen.
- Voor de overige soortgroepen zijn geen negatieve effecten te verwachten, gezien hun afwezigheid in het plangebied.

8.4. Toetsing

- Er is geen sprake van een overtreding van artikel 11.37 lid 1 sub a en b van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), onderdeel van de OW. Omdat er geen sprake is van vaste rust- en/of verblijfplaatsen.
- Een vergunningaanvraag bij de Omgevingsdienst is noodzakelijk als uit aanvullend onderzoek blijkt dat sprake is van een vaste rust- of verblijfplaats of structureel gebruik van het gebied door beschermde soorten.

8.5. Advies

Er zijn geen vleermuizen, broedvogelnesten, strikt beschermde amfibieën of overige zoogdieren zoals eekhoorns aangetroffen. De werkzaamheden kunnen daarom doorgang vinden zonder dat mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn. Voor marterachtigen geldt dat er geen sprake is van **vaste** rust- en/of verblijfplaatsen van marterachtigen, hierdoor zijn er geen mitigerende maatregelen nodig, en hoeft er geen vergunning aangevraagd te worden.

Toevoegend, worden negatieve effecten op de soort en beschermde functies voorkomen door het behoud van de aanwezige bomen. Volgens het *Rapport Houtige opstanden, Haansberg Oost* (EcoDat BV, 2024) blijkt uit de toekomstschets van de groen-blauwstructuur (bijlage 2) dat de meeste groenstructuren behouden blijven of worden teruggebracht. De uiteindelijke inrichting laat zien dat er groenstroken worden geïntegreerd binnen de nieuwe woonwijk. Gezien de toekomstige situatie en het feit dat de boomarter geen permanente rust- of verblijfplaats heeft in het gebied, maar het slechts gebruikt als doorgangsroute, is er geen sprake van een overtreding van de OW. De werkzaamheden kunnen daarom doorgang vinden zonder dat mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn. Wel blijft de zorgplicht van kracht.

9. Gegevensbronnen

- Barataut, M., 2015. Acoustic Ecology of European Bats. Species Identification, Study of their Habitats and Foraging Behaviour. Biotope, Mèze. Muséum national d'Histoire naturelle, Paris [Inventaires et biodiversité series].
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten van diverse vleermuissoorten. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.
- Ecodat BV. (2024). *Rapport Houtige opstanden, Haansberg Oost. Ecodat BV*. Rijen
- Handreiking Kleine marters in relatie tot soortenbescherming, provincie Noord-Brabant, 11 oktober 2017.
- Michels, E.W.A., QuickScan projectgebied Haansberg Oost, Etten-Leur, In het kader van een flora- en fauna-activiteit Omgevingswet. Rapport 2024_130103_05_QS_02, Ecodat Landschap & Ecologie, Etten-Leur.
- Middleton, N., A. Froud & K. French. (2014) Social Calls of the Bats of Britain and Ireland. Pelagic Publishing, Exeter.
- Pfalzer, G., 2002. Inter- und intraspezifische Variabilität der Soziallaute. Fachbereich Biologie der Universität Kaiserslautern.
- Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: Acta Chiropterologica 8(2): 391-401.
- Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Omgevingswet (versie juli 2017) van het Netwerk Groene Bureaus
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021, maart 2021. Geraadpleegd van www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol/.

Bijlage 1- Cameravallen

Figuur 2: positie van de struikrovers (geel) en de cameravallen (blauw) in het gebied Haansberg-oost.

Bijlage 2 – Toekomstige situatie

Figuur 3: Toekomstschets groen/blauw structuur

Figuur 4: Toekomstschets woonkavels

QUICKSCAN PROJECTGEBIED HAANSBERG- OOST

In het kader van een flora- en fauna-activiteit Omgevingswet

Tekst, foto's en samenstelling	E.W.A. Michels
Collegiale toetsing	K.T. Berger
In opdracht van	Gemeente Etten-Leur
Ter attentie van	Mw. I. Staps
Rapportnummer	2024_130103_05_QS_01
Status rapport	
Datum oplevering rapport	
Aantal pagina's	46
Wijze van citeren	Michels, E.W.A., Quicksan projectgebied Haansberg Oost, Etten-Leur, in het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport 2024_130103_05_QS_01, Ecodat Landschap & Ecologie, Etten-Leur

INHOUD

1. Inleiding en doel.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Doel	3
2. Beschrijving van het projectgebied.....	4
2.1 Ligging en omgeving.....	4
2.2 Huidige situatie	5
3. Wettelijk kader.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4. Werkwijze en onderzoeksinspanning.	12
Werkwijze.....	12
4.1 Zoogdieren	13
4.2 Vogels.....	18
4.3 Vaatplanten.....	20
4.4 Reptielen	21
4.5 Amfibieën	22
4.6 Vissen	24
4.7 Insecten	25
5. Houtopstanden	27
6. Conclusies en aanbevelingen.....	28
Geraadpleegde bronnen	33
Bijlage 1 Quickscanhulp	34
Bijlage 2 foto's.....	37

---

1. INLEIDING EN DOEL

1.1 Aanleiding

De gemeente Etten-Leur (hierna initiatiefnemer) is voornemens om projectgebied Haansberg Oost, gemeente Etten-Leur, te herinrichten. Hiertoe wordt er, onder andere, het terrein bouwrijp gemaakt, worden grondwerkzaamheden verricht, straten (fietspaden en trottoirs) aangelegd en huizen gebouwd.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht om, voordat een ingreep plaatsvindt, onderzoek te doen naar het eventueel voorkomen van beschermde flora en fauna.

1.2 Doel

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke beschermde soorten flora en fauna komen mogelijk voor in het projectgebied?
- Welke functies heeft het projectgebied voor deze mogelijk aanwezige beschermde soorten?
- Welke beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en NatuurNetwerken (Nederland / Noord-Brabant)) komen mogelijk voor in het projectgebied?
- Leidt de ingreep mogelijk tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?

2. BESCHRIJVING VAN HET PROJECTGEBIED

2.1 Ligging en omgeving

De quickscan is ten behoeve van het projectgebied Haansberg Oost te Etten-Leur. Onderstaande figuren geven aan dat de woonwijk ten oosten van de straat Haansberg gaat komen.

Figuur 1 & 2: de grenzen van het projectgebied zijn rood omlijnd.

2.2 HUIDIGE SITUATIE

Panden

In het projectgebied bevinden zich vele woningen, stallen, schuurtjes en andere opstallen, welke, volgens de huidige inzichten, niet gesloopt gaan worden.

Groenelementen

Binnen het projectgebied liggen agrarische gronden, houtwallen, sloten, losse bomen en siertuinen (laatstgenoemde zijn geen onderdeel zijn van de ingreep). (*zie foto bijlage*)

Ecologische potenties

Het projectgebied bestaat uit agrarische gronden met houtwallen, sloten, losse bomen en siertuinen. In deze habitats zullen vele soorten hun leefgebied hebben.

In een verdere verkenning zullen we hier dieper op ingaan. Hiervan zal een losse rapportage gemaakt worden.

2.3 TOEKOMSTIGE SITUATIE

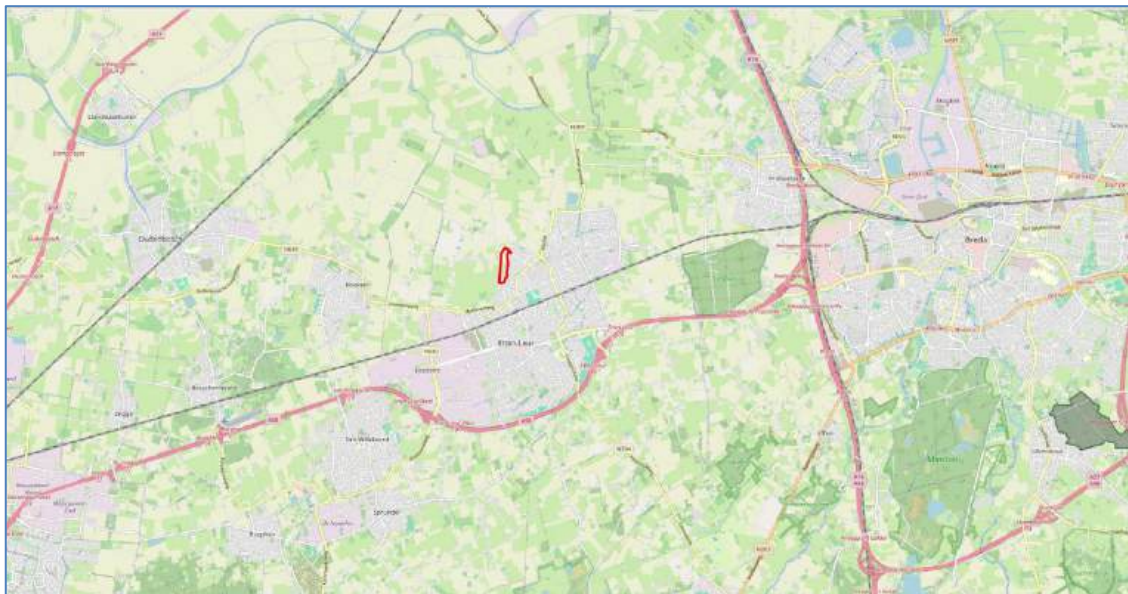
In het projectgebied zal een woonwijk aangelegd worden met woningen, siertuinen, moestuinen, openbaar groen, straten, fietspaden en trottoirs. In naastliggende figuur (03) is in een impressie-schets opgenomen hoe de wijk eruit gaat zien.

In geel gemarkeerd zijn de woonkavels, met hierin (in bruin) de woningen. Middels de kleur groen is het openbaar groen weergegeven en de straten zijn grijs gekleurd.

Gebiedsbescherming

Europese Natura 2000-gebieden

Het projectgebied bevindt niet zich in de directe nabijheid van gebieden die zijn aangewezen als Europees Natura 2000-gebied. Eventueel versturende factoren t.a.v. een dergelijk gebied, zoals oppervlakteverlies, versnippering, verdroging en verstoring door trilling, licht en geluid zijn met de voorgenomen planontwikkeling en werkwijze niet aanwezig. Door de omvang van het project is het noodzakelijk om een stikstofdepositieberekening (Aerius-berekening) te maken en rekening te houden met de uitslag.

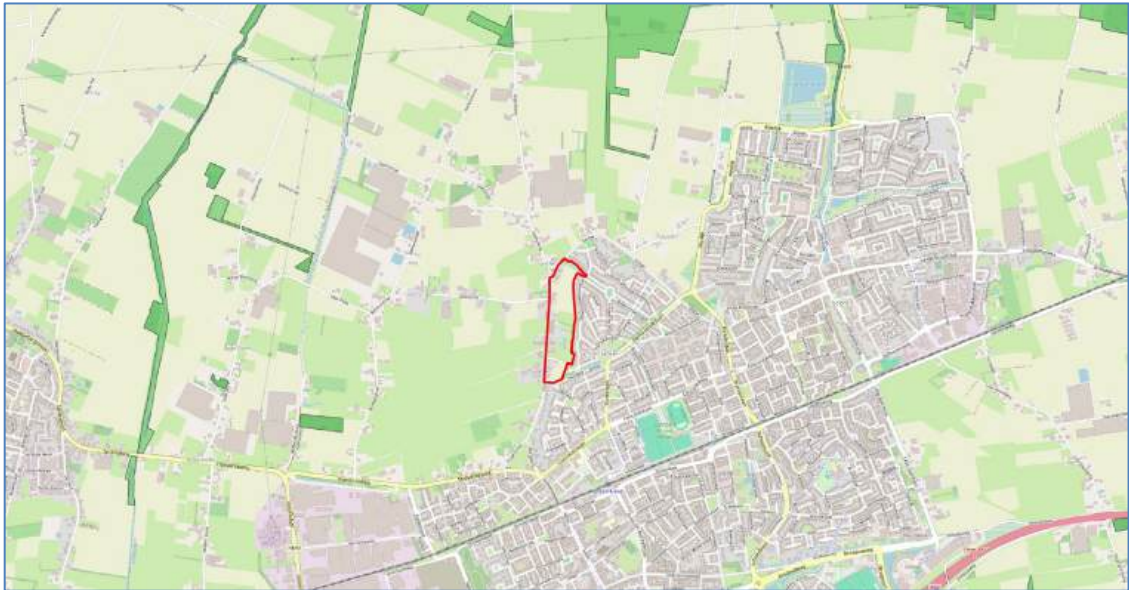

Figuur 04: Natura2000 -kaart provincie Noord-Brabant. De N-2000 gebieden zijn grijs ingekleurd.

NatuurNetwerken (o.a. NNN, NNB)

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het Nationaal NatuurNetwerk, het NatuurNetwerk Brabant of een ander gelijkwaardig netwerk. De ligging van gebieden die onderdeel uitmaken van deze netwerken zijn in het figuur hieronder weergegeven. Met de voorgenomen planontwikkeling is er geen sprake van directe vernietiging van deze netwerken. Van negatieve uitstralingseffecten door geluid, licht en verdroging op een NatuurNetwerk zal geen sprake zijn.

Figuur 05: NatuurNetwerk-kaart provincie Noord-Brabant. De NNN en NNB zijn groen ingekleurd.

3. OMGEVINGSWET

Per 1 januari 2024 is de Wet natuurbescherming opgegaan in de Omgevingswet en de bijbehorende uitvoeringsregelgeving. De Omgevingswet bundelt een groot aantal wetten op het gebied van bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening, natuur en landschap. De bescherming van vogels en hun leefgebieden blijft inhoudelijk grotendeels hetzelfde. De wet bevat regels voor beschermde soorten en natuurgebieden. Wat soorten en hun leefgebieden betreft, zijn deze regels grotendeels gebaseerd op de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale soorten.

Activiteiten waarbij schade gedaan wordt aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak dat, waar mogelijk, activiteiten zonder schade aan beschermde dieren en planten uitgevoerd worden.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende diersoorten. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving (dus niet alleen de beschermde).

Via de Omgevingswet (OW) is de bescherming van diverse planten en dieren in Nederland vastgelegd. Naast de algemeen geldende zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren (artikel 11.27 van de OW), geldt voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. Deze aanvullend beschermde soorten zijn onderverdeeld in drie groepen, namelijk:

- vogels (artikel 11.37 alle soorten uit de Europese Vogelrichtlijn);
- overige strikt beschermde soorten, waaronder soorten uit de Europese Habitatrichtlijn (artikel 11.46, dit betreffen o.a. vleermuizen);
- nationaal beschermde soorten, waaronder soorten uit de Rode Lijst (artikel 11.54).

Het is volgens de OW niet toegestaan om (het leefgebied van) beschermde soorten aan te tasten. Dit is vastgelegd middels verbodsbepalingen: activiteiten die schadelijk zijn voor beschermde dier- en plantensoorten zijn verboden.

Vrijstelling binnen provincie Noord-Brabant

Provincies hebben de bevoegdheid om middels een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten in het kader van bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling. In het geval van de provincie Noord-Brabant worden de volgende nationaal beschermde soorten vrijgesteld: aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bruine kikker, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, hermelijn, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel, woelrat. Deze soorten worden daarom in voorliggende rapportage buiten beschouwing gelaten.

Voorzorgsmaatregelen

Een overtreding van de verbodsbepalingen uit de OW is veelal te voorkomen door (voorafgaand aan de werkzaamheden) voorzorgsmaatregelen te treffen. Deze voorzorgsmaatregelen zijn gericht op het behoud van de functionaliteit van de groeiplaats van flora en de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van fauna. Daarnaast voorkomen de voorzorgsmaatregelen de negatieve gevolgen van een activiteit op individuen (o.a. doding en verwonding).

Vergunningsplicht

Een vergunningsplicht (artikel 11.37, 11.46 en 11.54 uit de OW) is van toepassing als een overtreding van de verbodsbepalingen uit de OW niet kan worden voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen. Het is mogelijk om met een goed onderbouwd projectplan een vergunning flora- en fauna-activiteiten aan te vragen bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst de aanvraag vervolgens aan drie criteria:

- Dient het planvoornemen één van de in de wet genoemde belangen (bv. in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats)?
- Is er een andere 'bevredigende' oplossing mogelijk?
- Doet de ontheffing afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort?

Gebiedsbescherming

Via de OW is tevens de bescherming van gebieden vastgelegd. De gebiedsbescherming houdt samengevat in dat een ingreep, in of nabij Natura 2000-gebieden, geen dusdanig negatieve effecten op de kwalificerende habitats en/of soorten mag hebben, dat deze zich op de lange termijn niet kunnen handhaven. Voor projecten die een (significant) negatief effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen van het betreffende Natura 2000-gebied is een vergunningsaanvraag noodzakelijk. Naast de bescherming van Natura 2000-gebieden via de OW kunnen gebieden via de ruimtelijke kaders beschermd worden middels het NatuurNetwerk Nederland.

Algemene zorgplicht ter bescherming van de natuur

Iedereen moet zich volgens artikel 11.27 van de OW voldoende zorgvuldig gedragen om beschadiging van Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden of in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving te vermijden of, als dat niet mogelijk is, zo veel mogelijk te beperken.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform artikel 11.16 Bal, heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. In de definitie van houtopstand in de OW staat geen minimale omvang. Dus ook onder de 10 are of maximaal 20 bomen in rijbeplanting is sprake van houtopstand onder de OW.

De OW spreekt van ‘bebouwingscontour houtkap’, welke de gemeenteraad vaststelt in het omgevingsplan. Met het aanwijzen van de bebouwingscontour houtkap bepaalt de gemeente in feite wanneer de regels in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) over het vellen van houtopstanden gelden. Die gelden namelijk alleen buiten de bebouwingscontour houtkap.

Wel blijft het onder de OW zo, dat voor zo’n kleine omvang de rijksregels over het vellen en herbeplanten niet gelden.

Om bossen te beschermen en vanwege internationale regels geeft het Rijk regels voor het vellen van houtopstanden, herbeplanten, het verhandelen en bezit van hout(producten).

De rijksregels gelden als sprake is van het (deels) vellen van houtopstanden. Bij het vellen hoort een herbeplantingsplicht. Er zijn uitzonderingen.

In geval van houtkap binnen de bebouwde kom, zal derhalve bij de betreffende gemeente moeten worden nagegaan of deze bomen onder de bebouwingscontour houtkap horen. Buiten de bebouwde kom, zal er nagegaan moeten worden of er sprake is van een uitzondering. Indien dat niet het geval is, zal er bij de provincie navraag gedaan moeten worden wat de restricties zijn.

4. WERKWIJZE EN ONDERZOEKSINSPANNING.

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 24 juni 2024. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving, beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van de aanwezige habitat. Geen van de panden staan (momenteel) op de nominatie om (geheel of gedeeltelijk) gesloopt of gerenoveerd te worden. De panden zijn dan ook niet meegenomen in deze quickscan.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Noord-Brabant geraadpleegd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van de aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Tevens wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

4.1 ZOOGDIEREN

Bureaustudie

In de Quickscanhulp worden alle soorten uit categorie 1 en 2 benoemd, dus ook de soorten waarvoor door de provincie Noord-Brabant vrijstelling is verleend. Deze soorten waarvoor vrijstelling is verleend, betreffen onder andere de bosmuis, dwergmuis, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree en vos. Volgens de Quickscanhulp komen de volgende soorten voor op korte afstand van het projectgebied waarvoor geen provinciale vrijstelling is verleend:

- Boommarter
- Bunzing
- Steenmarter
- Wezel

- Eekhoorn

- Baardvleermuis
- Bosvleermuis
- Franjestaart
- Gewone dwergvleermuis
- Gewone grootoorvleermuis
- Kleine dwergvleermuis
- Laatvlieger
- Meervleermuis
- Rosse vleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Watervleermuis

Voor alle soorten geldt dat zij binnen een afstand van 1 tot 5 km (vleermuizen tot 10 km) waargenomen zijn. Hierbij is niet bekend wat de activiteit van de soort was (passerend, foeragerend, verblijvend in een verblijfplaats, sporen, etc.).

Marterachtigen

De beschermde boommarter, bunzing en steenmarter komen voor in het NDFF. Het leefgebied van deze marterachtigen hangt zeer sterk samen met de aanwezigheid van voldoende prooidieren en dekking (Murphy & Dowding, 1994; Alterio 1998). Over het algemeen hebben ze voorkeur voor kleinschalige, structuurrijke, extensief beheerde, agrarische cultuurlandschappen met voldoende verbindende lijnvormige landschapselementen, dekking en de aanwezigheid van verblijfplaatsen en prooidieren (Criel, 1990; Klemola, et al., 1999; Červinka, et al., 2013; Magrini, et al., 2009; Rozema et al. 2017; Twisk, et al., 2010).

Boommarter (*Martes martes*)

Bij de boommarter wordt al gauw gedacht aan oud (loof)bos. In Nederland klopt dat beeld in ieder geval niet; de boommarter komt hier in allerlei typen en leeftijden bos voor. Boommarters leven bijvoorbeeld ook in de jonge bossen van de Flevopolders en in moerasbossen in Overijssel en Utrecht.

Bunzing (*Mustela putorius*)

De bunzing komt voor in allerlei verschillende landschapstypen, maar zijn voorkeur gaat uit naar een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden of moerasgebieden. Daarnaast komt hij ook voor in vrij open terreinen, zoals weidegebieden met sloten. Vooral in de winter komt de bunzing ook wel in de buurt van boerderijen voor; daar kunnen ze tussen stobalen en op hoozolders warm blijven, en muizen en ratten bemachtigen.

Steenmarter (*Martes foina*)

De steenmarter dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermten van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. In de bergen komt de steenmarter tot een hoogte van 2400 meter voor.

Wezel (*Mustela nivalis*)

De wezel komt voor in heel Europa, behalve in Ierland. In Nederland komt hij nog overal voor, maar minder dan vroeger. Op de Waddeneilanden ontbreekt de soort. De soort leeft tot boven de boomgrens.

Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap (Rd) maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland). Meestal in droger gebied dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel.

Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden en de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt.

Veldwerk

Gedurende het veldbezoek is gezocht naar sporen zoals uitwerpselen en vraatsporen, aanwijzingen voor een verblijf, afgebeten veren of loopsporen van bijvoorbeeld marterachtigen. Deze zijn niet aangetroffen.

Gelet op de aard van het plangebied met schuren, overhoekjes, hopen steen, hopen takken, sloten, houtwallen, etc. is het gebied erg aantrekkelijk voor marterachtigen. Aanvullend onderzoek zal moeten uitwijzen of het projectgebied gebruikt wordt door marterachtigen.

Overige grondgebonden zoogdieren

Bever (*Castor fiber*)

Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rivieren en meren omzoomd door (broek)bossen met bomen als wilg en populier. De aanwezigheid van bossen op de oevers is een vereiste, maar ze gebruiken ook oevers zonder bos. De bever kan door het bouwen van dammen en het omknagen van bomen en struiken zijn eigen leefomgeving vormen/verbeteren en daarbij een grote invloed op het landschap hebben. Er is geen voorkeur voor stromend of stilstaand water, maar een waterdiepte van minimaal 50 cm is een vereiste.

Aangezien er geen stromend water in het projectgebied aanwezig is, is het zeer onwaarschijnlijk dat het projectgebied onderdeel is van de leefomgeving van de bever. Daarnaast zijn er geen (knaag)sporen van bevers aangetroffen in het projectgebied, noch in de direct omgeving.

Eekhoorn (*Sciurus vulgaris*)

Het verspreidingsgebied van de eekhoorn strekt zich uit over heel Europa en Noord-Azië. Eekhoorns leven tot op een hoogte van 2000 meter. De eekhoorn komt in grote delen van Nederland voor; vooral in Drenthe, Overijssel, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg. Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is komen ze ook voor in bebouwd gebied. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar), omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is.

Gelet op het feit dat in het projectgebied bomen staan, is de eekhoorn niet uit te sluiten. Aanvullend onderzoek zal moeten uitwijzen of het projectgebied gebruikt wordt door eekhoorns.

Algemene grondgebonden zoogdieren

Er wordt verwacht dat enkele soorten, waarvoor door de provincie Noord- Brabant vrijstelling is verleend (zoals een aantal muizensoorten), in het projectgebied aanwezig zijn.

Voor de te verwachten soorten geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van de herinrichting van het plangebied, met de daarbij behorende werkzaamheden, kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 11.54 van de Ow in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door (bv) het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

Vleermuizen

Vleermuizen kennen verschillende soorten gebiedsfuncties (wijze waarop het projectgebied gebruikt kan worden). Het gebiedsgebruik van een vleermuis(soort) wordt daarbij onderverdeeld in verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Het veldwerk bestond uit het, ter plaatse, inschatten of er potentiële verblijfplaatsen, foerageergelegenheid en/of vliegroutes aanwezig zijn.

Er zijn schuren, opstallen, woningen en andere opstallen aanwezig in het projectgebied. Deze kennen diverse mogelijkheden voor gebouwbewonende vleermuizen om een verblijf te creëren. Indien er gebouwen zijn die op de nominatie staan (geheel of gedeeltelijk) gesloopt te worden, zal hier een nadere quickscan en eventueel vervolgonderzoek noodzakelijk zijn.

Er zijn houtwallen, losse bomen en kleine bosjes aanwezig in het gebied. Deze kennen diverse mogelijkheden voor boombewonende soorten om er hun verblijf in te vestigen. Op moment van optekenen van onderhavig rapport is er nog geen duidelijkheid over het wel of niet kappen van bomen. Indien er gekapt wordt, kan er sprake zijn van verstoring of vernietiging van verblijfplaatsen en zal hier vervolgonderzoek naar gedaan moeten worden.

Er zijn duidelijke lijnvormige elementen direct naast het projectgebied aanwezig, die duiden op de aanwezigheid van een vliegroute. Op moment van optekenen van onderhavig rapport is er nog geen sprake van het kappen van bomen, dan wel wegnemen van sloten. Indien dat verandert, kan er sprake zijn van verstoring of vernietiging van vliegroutes en zal hier vervolgonderzoek naar gedaan moeten worden.

Door de diversiteit aan biotopen en hieraan gebonden flora en fauna, zal er nader onderzoek nodig zijn om uit te sluiten dan wel aan te tonen of het projectgebied essentieel is als foerageergebied voor vleermuizen en wat de impact van de ingreep kan zijn op de gezonde staat van instandhouding van vleermuizen.

4.2 VOGELS

(Jaarrond) beschermde soorten

Het onderzoek naar vogels heeft zich gericht op soorten van de Vogelrichtlijn, de habitatrichtlijn en de mogelijke aanwezigheid van nesten van vogels waarvan het nest jaarrond beschermd is.

Bureaustudie

Alvorens het onderzoek ter plaatse op te starten, is er vooronderzoek gedaan om vast te stellen van welke soorten de aanwezigheid bekend is in de omgeving van het projectgebied. Hierbij is gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en waarneming.nl.

Volgens de Quickscanhulp komen diverse soorten, met een beschermde status, voor op korte afstand van het projectgebied. Voor de leesbaarheid van het verslag verwijzen wij u naar bijlage 1: quickscanhulp. In onderstaande lijst zullen we van iedere soort zeer kort aangeven of deze verwacht mag worden, of niet.

Veldwerk

Broedvogels met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4):

Het veldwerk bestond uit het, ter plaatse, inschatten of er (potentiële) nestplaatsen van vogels in het projectgebied aanwezig zijn.

- Boomvalk: zal niet in het gebied broeden en er ook niet foerageren.
- Buizerd: zal in de bomen binnen het projectgebied tot broeden kunnen komen en zal het projectgebied gebruiken als foerageergebied. Inspectie wees uit dat er geen nesten aanwezig zijn binnen het projectgebied.
- Gierzwaluw: zal in de huizen binnen het projectgebied tot broeden komen en zal het projectgebied gebruiken als foerageergebied. Gelet op het feit dat de gebouwen in het projectgebied geen onderdeel zijn van de ingreep, zijn er geen gevolgen voor de soort.
- Grote gele kwikstaart: heeft stromend water nodig (beken, riviertjes e.d.), wat niet in het projectgebied aanwezig is.
- Havik: kan in de bosjes binnen het projectgebied tot broeden komen en zal het projectgebied gebruiken als foerageergebied. Inspectie wees uit dat er geen nesten aanwezig zijn binnen het projectgebied.
- Huismus: zal in de huizen binnen het projectgebied tot broeden komen en zal het projectgebied gebruiken als foerageergebied. Gelet op het feit dat de gebouwen in het projectgebied geen onderdeel zijn van de ingreep, zijn er geen gevolgen voor de soort.
- Kerkuil: zal in de schuren binnen het projectgebied tot broeden komen en zal het projectgebied gebruiken als foerageergebied. Gelet op het feit dat de gebouwen in het projectgebied geen onderdeel zijn van de ingreep, zijn er geen gevolgen voor de soort.

- Ransuil: zal in de bomen binnen het projectgebied tot broeden komen en zal het projectgebied gebruiken als foerageergebied. Aanvullend onderzoek zal uit moeten wijzen of de soort aanwezig is binnen het projectgebied.
- Roek: zal in de bomen binnen het projectgebied tot broeden komen en zal het projectgebied gebruiken als foerageergebied. Broedt aan de rand van het projectgebied rond Haansberg nr 27. Het aantal nesten is niet bekend en zal onderzocht moeten worden.
- Sperwer: zal in de bomen binnen het projectgebied tot broeden komen en zal het projectgebied gebruiken als foerageergebied. Aanvullend onderzoek zal uit moeten wijzen of de soort aanwezig is binnen het projectgebied.
- Steenuil: zal in de schuren en bomen binnen het projectgebied tot broeden komen en zal het projectgebied gebruiken als foerageergebied. Aanvullend onderzoek zal uit moeten wijzen of de soort aanwezig is binnen het projectgebied.
- Wespandief: zal niet in het gebied broeden en er ook niet foerageren.
- Zwarte wouw: zal niet in het gebied broeden en er ook niet foerageren.

Broedvogels met jaarrond beschermd nest (categorie 5):

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd, als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

De directe omgeving kent voldoende alternatieven om deze soorten een alternatief te bieden.

Overige broedvogels:

De beplanting op de onderzoekslocatie kan onderdak bieden aan algemene broedvogelsoorten. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtredingen van verbodsbepalingen uit de Ow zijn te voorkomen.

Conclusie

Er zal aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn voor de volgende soorten:

- Ransuil
- Roek
- Sperwer
- Steenuil

4.3 VAATPLANTEN

Bureaustudie

Alvorens het onderzoek ter plaatse op te starten, is er vooronderzoek gedaan om vast te stellen van welke soorten de aanwezigheid bekend is in de omgeving van het projectgebied. Hierbij is gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en waarneming.nl. Volgens de Quickscanhulp komen de volgende soorten voor op korte afstand van het projectgebied:

- Dreps
- Kartuizer anjer
- Knolspirea
- Kruiptijm
- Ruw parelzaad
- Wilde ridderspoor
- Wilde weit

Veldwerk

Onder de OW beschermde planten komen voornamelijk voor in voedselarme biotopen met specifieke standplaatscondities. Dit soort locaties worden voornamelijk gevonden in de duingebieden langs de Noordzeekust en in de provincie Limburg. Op basis van de ligging en de aard van de locatie is het onwaarschijnlijk dat er binnen het projectgebied beschermde vaatplantsoorten voorkomen. Het veldwerk bestond uit het, ter plaatse, inschatten of er potentiële groeiplaatsen voor beschermde flora in het projectgebied aanwezig zijn.

Conclusie en aanbevelingen

Geen van de hier boven genoemde soorten is aangetroffen tijdens het veldwerk, noch biotoop dat deze soorten zou kunnen herbergen.

4.4 REPTIELEN

Bureaustudie

Alvorens het onderzoek ter plaatse op te starten, is er vooronderzoek gedaan om vast te stellen van welke soorten de aanwezigheid bekend is in de omgeving van het projectgebied. Hierbij is gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en waarneming.nl.

Volgens de Quickscanhulp komen de volgende soorten voor op korte afstand van het projectgebied:

- Hazelworm
- Levendbarende hagedis

Hierbij is niet bekend wat de activiteit van de soort was (passerend, foeragerend, verblijvend in een verblijfplaats, sporen, etc.).

Hazelworm (*Anguis fragilis*)

De hazelworm heeft een voorkeur voor enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. De soort komt voor in open bossen, bosranden, heide, houtwallen, struwelen, spoor- en wegbermen, kalkgraslanden, vestingwerken, steenhopen, ruderaal plaatsen en tuinen. De meeste waarnemingen komen uit bos- en heideterreinen.

Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*)

Heide en hoogveen vormen de voorkeurshabitat. De soort komt ook voor in open bossen en ruige graslanden, in bermen van (spoor)wegen en in een beperkt deel van de duinen. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die in de genoemde landschapstypen veel wordt aangetroffen op oevers en vochtige terreindelen. Er zijn ook enkele waarnemingen bekend uit laagveen.

Veldwerk

In het terrein is gekeken naar de geschiktheid van de biotoop voor beschermde reptielen. Geschikt biotoop is niet aanwezig voor hazelwormen. Deze zijn zeer kritisch op eisen die ze stellen aan hun leefomgeving.

Conclusie en aanbevelingen

Voor beide soorten is er geen geschikt habitat aanwezig. Vervolgactie is dus niet noodzakelijk.

4.5 AMFIBIEËN

Bureaustudie

In de Quickscanhulp worden alle soorten uit categorie 2 benoemd, dus ook de soorten waarvoor door de provincie Noord-Brabant vrijstelling is verleend. Deze soorten waarvoor vrijstelling is verleend, betreffen onder andere de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De volgende soorten, welke voorkomen op een afstand van 0 tot 1 km van het projectgebied, waarvoor geen vrijstelling is verleend, zijn volgens de quickscanhulp aanwezig:

- Heikikker
- Kamsalamander
- Vinpootsalamander

Hierbij is niet bekend wat de activiteit van de soort was (passerend, foeragerend, verblijvend in een verblijfplaats, sporen, etc.).

Heikikker (*Rana arvalis*)

De heikikker is een soort die erg kritisch is ten aanzien van zijn habitat. Het habitat waar de heikikker wordt aangetroffen is in zijn algemeenheid te kenschetsen als schraal, ietwat ruig en vochtig. Het bestaat met name uit heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland, maar ook bos en struweel, alles met een hoge grondwaterstand. Waterhabitat is vaak zuur en relatief voedselarm en bestaat uit ondiep, zonbeschenen water. Heidevennen en wateren op hoog- en laagveen zijn de belangrijkste voortplantingswateren. (kennisdocument heikikker, versie 1.0, juli 2017)

Kamsalamander (*Triturus cristatus*)

Het landschap waarin de kamsalamander wordt aangetroffen is bosrijk, bevat houtwallen of struweel en wordt vaak gekenmerkt door kleinschaligheid in de directe omgeving van het voortplantingswater. Kamsalamanders komen zelden in akkerbouwgebieden voor. Ze komen relatief veel voor langs de grote rivieren, in beekdalen en op landgoederen. Kamsalamanders komen voor in een verscheidenheid aan typen visvrije wateren. Op de zandgronden en in beekdalen leeft de soort in poelen, vijvers, matig voedselrijke (mesotrofe) vennen en in leemputten. In het rivierengebied komt de soort voor in zelden overstromende (laagdynamische) strangen, klei-putten en kolken. Er moet altijd een geschikt voortplantingswater binnen enkele honderden meters, zonder barrières, te bereiken zijn.

De soort is niet te verwachten in de sloten. Dit omdat er geen sprake is van een afdoende onderwatervegetatie en omdat deze een groot deel van het jaar droog liggen.

Vinpootsalamander (*Lissotriton helveticus*)

Vinpootsalamanders worden in Nederland in twee landschapstypen aangetroffen, de heidegebieden op de hogere zandgronden en het heuvellandschap van Zuid-Limburg. (De reptielen en amfibieën van Nederland, KNNV uitgeverij, Jeroen van Delft et al.).

De soort is niet te verwachten in de sloot. De soort is sterk gebonden aan zwakzure, permanente vennen, plassen en bospoelen. Daar is hier geen sprake van.

Veldwerk

In het terrein is gekeken naar de geschiktheid van de biotoop. Geschikt biotoop is (in het projectgebied) niet aanwezig voor deze soorten. De waterpartijen in de woonwijk ten oosten van het project gebied kunnen wel geschikt voortplantingswater hebben en de hakhoutwallen zouden kunnen volstaan als landhabitat.

Conclusie en aanbevelingen

Aangezien er mogelijk geschikt voortplantingswater in de woonwijk aanwezig is (in de vorm van vijvers in de tuinen of de vijverpartij aan de Thorbeckelaan), is er de noodzaak om aanvullend onderzoek te doen als de hakhoutwallen verdwijnen en hiermee het landhabitat van beide salamandersoorten (mogelijk) komt te vervallen.

Het projectgebied vormt ook wellicht geschikt landhabitat en voortplantingshabitat voor algemene amfibiesoorten als bruine kikker en gewone pad.

4.6 VISSSEN

Bureaustudie

Volgens de Quickscaanhulp komt de volgende beschermde soort voor op korte afstand van het projectgebied;

- Grote modderkruiper

Veldwerk

In het terrein is gekeken naar de geschiktheid van de biotoop. Er zijn geen geschikte watergangen aanwezig. Vervolgactie is dus niet noodzakelijk.

4.7 INSECTEN

Bureaustudie

Alvorens het onderzoek ter plaatse op te starten, is er vooronderzoek gedaan om vast te stellen van welke soorten de aanwezigheid bekend is in de omgeving van het projectgebied. Hierbij is gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en waarneming.nl. Volgens de Quickscanhulp komen de volgende soorten voor op korte afstand van het projectgebied:

- Bosbeekjuffer
- Gevlekte witsnuitlibel
- Grote vos
- Grote weerschijnvlinder
- Teunisbloempijlstraat

Hierbij is niet bekend wat de activiteit van de soort was (passerend, foeragerend, verblijvend in een verblijfplaats, sporen, etc.).

Bosbeekjuffer (*Calopteryx virgo*)

De Bosbeekjuffer komt voor langs beschaduwde, koude en zuurstofrijke beken. De soort is kritisch ten aanzien van de waterkwaliteit en de morfologie van de beek. Belangrijke factoren zijn de diversiteit van de omgeving van de beek en natuurlijke fysische processen als erosie en sedimentatie. Het omringende landschap is vaak gevarieerd, met bosjes, hooilanden, struwelen, houtwallen en ruigten. Geschikt biotoop is dus niet aanwezig.

Gevlekte witsnuitlibel (*Leucorrhinia pectoralis*)

De gevlekte witsnuitlibel leeft in laagveenmoerassen en rond vegetatierijke vennen en duinplassen. Geschikt biotoop is dus niet aanwezig.

Grote vos (*Nymphalis polychloros*)

De biotoop van de grote vos bestaat uit vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Waardplant: iep, zoete kers en wilg (spec.).

Grote weerschijnvlinder (*Apatura iris*)

De grote weerschijnvlinder zien we in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen. De grote weerschijnvlinder vliegt in het genoemde habitat vooral op open plaatsen, bij bospaden, bosranden of daar waar beekjes het bos doorsnijden. Op de vliegplaatsen groeien wilgen op beschutte plaatsen in de halfschaduw en staan enkele grotere, markante bomen. Geschikt biotoop is dus niet aanwezig.

Teunisbloempijlstaartvlinder (*Prosperinus prosperina*)

Deze vlinder zien we met name op open plekken in vochtige bossen, aan bosranden en op warme open plaatsen.

Veldwerk

In het terrein is gekeken naar de geschiktheid van de biotoop.

Conclusie en aanbevelingen

Het projectgebied is (mogelijk) geschikt als leefomgeving voor de hiervoor genoemde beschermde grote vos en de teunisbloempijlstaart. Het kan op voorhand niet uitgesloten worden of de waardplanten van deze soorten aanwezig zijn.

Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om aan te tonen of uit te sluiten of deze soorten in het projectgebied aanwezig zijn en wat de impact van de ingreep zal zijn.

De overige soorten (bosbeekjuffer, gevlekte witsnuitlibel en grote weerschijnvlinder) zijn niet te verwachten in het projectgebied en er kan derhalve volstaan worden met de algemene zorgplicht (zie hoofdstuk 3).

---

5. HOUTOPSTANDEN

In algemene zin is het mogelijk dat bij een voorgenomen ontwikkeling sprake is van het verloren gaan van houtopstanden die beschermd zijn conform artikel 11.16 Bal. In een dergelijk geval kan er sprake zijn van een meldingsplicht en herplantplicht. In dit hoofdstuk wordt beschreven of bij de voorgenomen ontwikkeling mogelijk sprake is van een meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 11.16 Bal van de Ow. Verder wordt beschreven of vervolgstappen nodig zijn in het kader van beschermde houtopstanden en of een ontheffingsaanvraag in het kader van de herplantplicht noodzakelijk is.

Op de locatie zijn houtopstanden aanwezig die vallen onder artikel 11.16 Bal van de OW. Indien deze gekapt worden, zal er met de provincie overlegd moeten worden hoe deze te compenseren.

---

6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Ecodat heeft in opdracht van de gemeente Etten-Leur een quickscan flora en fauna uitgevoerd ten behoeve van het projectgebied Haansberg te Etten-Leur.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van de herinrichting van het projectgebied en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en/of diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de OW een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden van de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de OW zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van een beschermd NatuurNetwerk.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel 1. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn m.b.t. (is eigenlijk mooier/beter) eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningstrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de OW voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel 01: Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied (met een straal van 2,5km) die in het NDFP door derden zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een '1' (NDFP, 2017-2022).

Soortgroep	soort	JRB	HR	A/B	aanvullend onderzoek
Grond- gebonden zoogdieren	Boommarter			1	
	Bunzing			1	ja
	Steenmarter			1	ja
	Wezel			1	ja
	Bever		1		
	Eekhoorn			1	ja
Vleermuizen	Baardvleermuis		1		ja
	Bosvleermuis		1		ja
	Franjestaart		1		ja
	Gewone dwergvleermuis		1		ja
	Gewone grootoorvleermuis		1		
	Kleine dwergvleermuis		1		
	Laatvlieger		1		
	Meervleermuis		1		
	Rosse vleermuis		1		ja
	Ruige dwergvleermuis		1		ja
	Watervleermuis		1		ja
Vogels met een jaarrond beschermd nest	Blauwe reiger	5			
	Boerenwaluw	3			
	Bonte vliegenvanger	5			
	Boomklever	5			
	Boomkruiper	5			
	Boomvalk	4			
	Bosuil	5			
	Buizerd	2			ja
	Draaihals	5			
	Ekster	5			
	Gierzwaluw	2			
	Gekraagde roodstaart	5			
	Grauwe vliegenvanger	5			
	Groene specht	5			
	Grote bonte specht	5			
	Grote gele kwikstaart	3			
	Havik	4			
Huismus	2				

	Huiswaluw	2			
	Ijsvogel	5			
	Kerkuil	3			
	Kleine bonte specht	5			
	Koolmees	5			
	Oeverwaluw	5			
	Ooievaar	3			
	Pimpelmees	5			
	Ransuil	4			ja
	Roek	2			ja
	Sperwer	4			ja
	Spreeuw	5			
	Steenuil	1			ja
	Tapuit	5			
	Torenvalk	5			
	Wespendief	4			
	Zeearend	5			
	Zwarte kraai	5			
	Zwarte mees	5			
	Zwarte roodstaart	5			
	Zwarte specht	5			
	Zwarte wouw	4			
Vaatplanten	Dreps			1	
	Kartuizer anjer			1	
	Knolspirea			1	
	Kruiptijm			1	
	Ruw parelzaad			1	
	Wilde ridderspoor			1	
	Wilde weit			1	
Reptielen	Hazelworm			1	
	Levendbarende hagedis			1	
Amfibieën	Heikikker			1	
	Kamsalamander		1		ja
	Vinpootsalamander			1	ja
Vissen	Grote modderkruiper			1	
Insecten	Bosbeekjuffer			1	
	Gevlekte witsnuitlibel		1		
	Grote vos			1	ja
	Grote weerschijnvlinder			1	
	Teunisbloempijlstaart			1	ja

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht
Natura 2000	nee	Ja	Aerius	Ja
NatuurNetwerk Nederland / NatuurNetwerk Brabant	nee	nee	nee	nee
Houtopstanden	ja	Ja	Ja	Ja

CONCLUSIE

Op basis van onderhavige quickscan flora en fauna kan gesteld worden dat de geplande ingreep 'ja' negatieve invloed zal hebben op wettelijk beschermde soorten.

Er is aanvullend onderzoek noodzakelijk naar de volgende soorten:

- Marterachtigen
  - Bunzing
  - Steenmarter
  - Wezel
- Eekhoorn
- Vleermuizen
  - Boombewonende soorten
- Vogels
  - Buizerd
  - Ransuil
  - Roek
  - Sperwer
  - Steenuil
- Amfibieën (landhabitat)
  - Alpenwatersalamander
  - Kamsalamander

Overtredingen ten aanzien van algemene broedvogels (zoals mezen) en (algemene) amfibieën kunnen worden voorkomen middels het opstellen van een ecologisch werkprotocol. Daarnaast dient bij werkzaamheden te allen tijde de zorgplicht in acht te worden genomen ten aanzien van onder andere algemene grondgebonden zoogdieren.

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen een NatuurNetwerk dan wel binnen de hoofdgroenstructuur stedelijk gebied, waarvan de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied niet negatief beïnvloed mogen worden. Bij de realisatie van de voorgenomen plannen zal dit niet het geval zijn.

Ten aanzien van natura 2000-gebieden wordt er geadviseerd om een stikstofdepositieberekening te laten maken en conform de uitkomst te handelen.

Ook met betrekking tot houtopstanden zal er pas wat gezegd kunnen worden als de ingreep duidelijk is.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

- Twisk et al, KNNV uitgeverij; veldgids Europese zoogdieren
- Stumpel et al, KNNV uitgeverij; veldgids amfibieën en reptielen
- Hartman et al, Tirion uitgeverij, zoetwatervissen van Europa
- Bellman et al, ANWB uitgeverij, ANWB insectengids
- Svensonn et al, ANWB uitgeverij, ANWB vogelgids
- *Floron, 2011*. Atlas van de Nederlandse flora, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- BIJ12 Kennisdocumenten van alle soorten als in bovenstaand tabel en aanwezig zijn.
- BIJ12, 2021, Vleermuisprotocol

- * www.gegevensautoriteitnatuur.nl
- * www.netwerkgroenebureaus.nl
- * www.verspreidingsatlas.nl
- * www.waarneming.nl

BIJLAGE 1 QUICKSCANHULP

Naam	Groep	Beschermingsregime	Afstand
Boommarter	Zoogdieren	Ow-andere	1 - 5 km
Bunzing	Zoogdieren	Ow-andere	1 - 5 km
Steenmarter	Zoogdieren	Ow-andere	1 - 5 km
Wezel	Zoogdieren	Ow-andere	1 - 5 km
Bever	Zoogdieren	Ow-hrl	1 - 5 km
Bosmuis	Zoogdieren	Ow-andere	1 - 5 km
Damhert	Zoogdieren	Ow-andere	1 - 5 km
Dwergmuis	Zoogdieren	Ow-andere	1 - 5 km
Eekhoorn	Zoogdieren	Ow-andere	0 - 1 km
Egel	Zoogdieren	Ow-andere	0 - 1 km
Haas	Zoogdieren	Ow-andere	0 - 1 km
Huisspitsmuis	Zoogdieren	Ow-andere	0 - 1 km
Konijn	Zoogdieren	Ow-andere	0 - 1 km
Ree	Zoogdieren	Ow-andere	0 - 1 km
Rosse woelmuis	Zoogdieren	Ow-andere	1 - 5 km
Veldmuis	Zoogdieren	Ow-andere	0 - 1 km
Vos	Zoogdieren	Ow-andere	0 - 1 km
Woelrat	Zoogdieren	Ow-andere	1 - 5 km
Baardvleermuis	Zoogdieren	Ow-hrl	1 - 5 km
Bosvleermuis	Zoogdieren	Ow-hrl	1 - 5 km
Franjestaart	Zoogdieren	Ow-hrl	5 - 10 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	Ow-hrl	0 - 1 km
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren	Ow-hrl	1 - 5 km
Kleine dwergvleermuis	Zoogdieren	Ow-hrl	5 - 10 km
Laatvlieger	Zoogdieren	Ow-hrl	0 - 1 km
Meervleermuis	Zoogdieren	Ow-hrl	5 - 10 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	Ow-hrl	0 - 1 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	Ow-hrl	0 - 1 km
Waternvleermuis	Zoogdieren	Ow-hrl	1 - 5 km
Alpenwatersalamander	Amfibieën	Ow-andere	0 - 1 km
Blauwe reiger	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Boerenzwaluw	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Bonte vliegenvanger	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Boomklever	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Boomkruiper	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Boomvalk	Vogels	jaarrond nest	1 - 5 km
Bosuil	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Brilduiker	Vogels	jaarrond nest	1 - 5 km
Buizerd	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Draaihals	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Ekster	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Gekraagde roodstaart	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km

Naam	Groep	Beschermingsregime	Afstand
Gierzwaluw	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Grauwe vliegenvanger	Vogels	jaarrond nest	1 - 5 km
Groene specht	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Grote bonte specht	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Grote gele kwikstaart	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Havik	Vogels	jaarrond nest	1 - 5 km
Huismus	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Huiszwaluw	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Ijsvogel	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	jaarrond nest	1 - 5 km
Kleine bonte specht	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Koolmees	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Oeverzwaluw	Vogels	jaarrond nest	1 - 5 km
Ooievaar	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Pimpelmees	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Roek	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Spreeuw	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Steenuil	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Tapuit	Vogels	jaarrond nest	1 - 5 km
Torenvalk	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Wespendief	Vogels	jaarrond nest	1 - 5 km
Zeearend	Vogels	jaarrond nest	1 - 5 km
Zwarte kraai	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Zwarte mees	Vogels	jaarrond nest	1 - 5 km
Zwarte roodstaart	Vogels	jaarrond nest	0 - 1 km
Zwarte specht	Vogels	jaarrond nest	1 - 5 km
Zwarte wouw	Vogels	jaarrond nest	1 - 5 km
Dreps	Vaatplanten	Ow-andere	1 - 5 km
Kartuizer anjer	Vaatplanten	Ow-andere	1 - 5 km
Knolspirea	Vaatplanten	Ow-andere	1 - 5 km
Kruiptijm	Vaatplanten	Ow-andere	0 - 1 km
Ruw parelzaad	Vaatplanten	Ow-andere	1 - 5 km
Wilde ridderspoor	Vaatplanten	Ow-andere	1 - 5 km
Wilde weit	Vaatplanten	Ow-andere	1 - 5 km
Hazelworm	Reptielen	Ow-andere	1 - 5 km
Levendbarende hagedis	Reptielen	Ow-andere	1 - 5 km
Bastaardkikker	Amfibieën	Ow-andere	1 - 5 km
Bruine kikker	Amfibieën	Ow-andere	0 - 1 km
Gewone pad	Amfibieën	Ow-andere	0 - 1 km
Groene kikker (Onb.)	Amfibieën	Ow-andere	0 - 1 km

Naam	Groep	Beschermingsregime	Afstand
Heikikker	Amfibieën	Ow-hrl	1 - 5 km
Kamsalamander	Amfibieën	Ow-hrl	1 - 5 km
Kleine watersalamander	Amfibieën	Ow-andere	0 - 1 km
Vinpootsalamander	Amfibieën	Ow-andere	0 - 1 km
Grote modderkruiper	Vissen	Ow-andere	1 - 5 km
Bosbeekjuffer	Libellen	Ow-andere	1 - 5 km
Gevlekte witsnuitlibel	Libellen	Ow-hrl	1 - 5 km
Grote vos	Dagvlinders	Ow-andere	0 - 1 km
Grote weerschijnvlinder	Dagvlinders	Ow-andere	1 - 5 km

provinciale vrijstelling
geen geschikt habitat aanwezig (voor beschermde functie)
geschikt habitat aanwezig

BIJLAGE 2 FOTO'S

Kaart met hierop de nummers van onderstaande foto's met de richting waarin ze genomen zijn.

